

Buletin de sănătate PNRR

nr. 12/ianuarie 2025

**Adevărul din spatele declarațiilor
optimiste ale guvernului:**

**România este la un pas
să rămână fără bani din
PNRR pentru al doilea
an consecutiv**

Adevărul din spatele declarațiilor optimiste ale guvernului: România este la un pas să rămână fără bani din PNRR pentru al doilea an consecutiv

Autori: *Marius Vasiliu, Vlad Ilina, Cristian Ghinea*

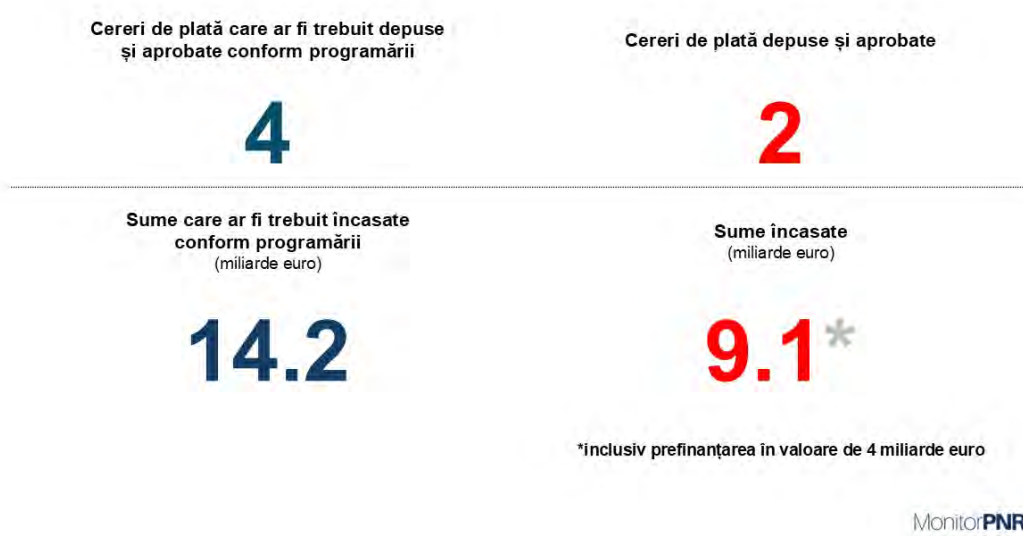
Cererea de Plată nr. 3, aprobată parțial anul trecut dar încă neplătită, ar putea suferi **o nouă suspendare de fonduri** • Guvernul ia în considerare o renegociere cu Comisia Europeană în urma căreia **să renunțe la unele jaloane și la banii aferenți acestora** • România a îndeplinit și validat cu Comisia Europeană **doar 14% din jaloanele din PNRR** în momentul în care am trecut de jumătatea perioadei de implementare • La încasări stăm mai bine, cu 33% din fonduri primite, inclusiv prefinanțările, dar **fluxul financiar s-a blocat**

Premierul Marcel Ciolacu a anunțat zilele trecute o țintă de 7% din PIB pentru investiții în anul 2025, în timp ce ținta de deficit pe care și-o propune guvernul său este tot de 7%. Declarațiile optimiste ale guvernului PSD-PNL-UDMR sunt însă serios puse la îndoială de realitatea din contabilitatea reală pe fondurile europene care ar trebui să acopere o mare parte din cele 130 de miliarde de lei raportate ca investiții. Din cele 12 miliarde de euro pe care, teroretic, am putea să le încasăm în 2025 din PNRR – “restanțele” de pe Cererile de Plată 3 și 4 și banii de pe Cererile de Plată 5 și 6, programate în 2025 -, există riscul foarte ridicat să nu vedem nici în acest an vreun cent. **Cele două mari probleme care afectează în acest moment PNRR-ul României sunt:**

- ▶ Cererea de Plată nr.3, care ar fi trebuit plătită de anul trecut, a fost aprobată de Comisia Europeană doar parțial, din cele 2,4 miliarde euro din valoarea totală fiind suspendate 1,1 miliarde pentru neîndeplinirea unor reforme importante. **Vestea proastă este că e foarte probabil ca întreaga sumă să fie**

suspendată anul acesta. Banii nu au fost nici acum, la câteva luni de la aprobarea parțială a Comisiei, virajii României și nu există acceptul final pentru plată;

- ▶ **2025 ar putea fi al doilea an consecutiv în care România să nu încaseze niciun euro din PNRR** - nici din Cererea nr. 4, și ea foarte mult întârziată, nici din celelalte două cereri nr. 5 și nr. 6 programate pentru acest an.

Pe lângă reformele întârziate și problemele cunoscute legate de Cererea de plată nr. 3 (care au condus la suspendarea parțială a 1,1 miliarde de euro), se adaugă o probabilă reevaluare a jalonului legat de reforma pensiilor speciale care va adăuga o sumă suplimentară suspendată (cel puțin 500 de milioane de euro).

Lipsa intrărilor de bani din PNRR va afecta:

- ▶ **asigurarea fluxurilor financiare pentru plata contractelor aflate în derulare** - există un risc ridicat să nu mai poată fi plătite facturile pentru contractele aflate în implementare – construcția de autostrăzi, spitale, școli etc -, pentru că banii primiți până acum sunt pe terminate;
- ▶ **angajamentele de reducere a deficitului bugetar** - intrările de bani din PNRR (aprox. 12 miliarde de euro pentru acest an) au un rol extrem de important, pe lângă măsurile de reducere a unor cheltuieli și pe lângă măsurile din Ordonanța

“trenuleț”. Lipsa lor va duce inevitabil la creșterea deficitului și ar putea determina creșteri de taxe.

- ▶ **cursul valutar** - intrările de valută din fonduri europene au ajutat BNR să mențină un curs valutar sub cinci lei. Orice diminuare semnificativă va îngreuna capacitatea BNR de a “propti” leul. Sunt numeroase analize, dar și declarații ale unor economiști și ale conducerii BNR potrivit cărora intrările de valută din fonduri europene au ajutat BNR să mențină un curs valutar sub 5 lei. **Programele europene clasice sunt încă la început, fluxurile financiare vor fi diminuat semnificativ prin comparație cu anul 2024 în care s-au făcut plățile finale pentru perioada 2014-2020.**

Figura 3. Programul pe 2024/2025 agreat de guvernul PSD-PNL la renegocierea PNRR și situația actuală a îndeplinirii acestuia

AN	Calendar agreat la renegociere	Calendar realizat	Observații	
2024	T1			
	T2			
	T3	Depunere CP4 (2.3 mld. Euro)	Ratat	Cererea de plată nr.4 nu a putut fi depusă la timp pentru că nu a fost aprobată oficial Cererea de plată nr.3 (programată în 2023). În același timp, 15 jaloane aferente CP 4 nu sunt nici acum îndeplinite.
	T4			
2025	T1	Depunere CP 5 (4 mld. Euro)	Pericol major de întârziere	Cererea de plată nr. 5 va putea fi depusă doar după depunerea, analiza și aprobarea Cererii de plată nr.4, încă nedepusă.
	T2			
	T3	Depunere CP 6 (3 mld. Euro)	Pericol major de întârziere	Cererea de plată nr. 6 va putea fi depusă doar după depunerea, analiza și aprobarea Cererilor de plată nr.4 și numărul 5.
	T4			

Situația detaliată a următoarelor Cereri de plată

Cererea de Plată nr. 3, în valoare de 2,4 miliarde de euro, este în acest moment practic suspendată în integralitate.

Cererea de plată nr. 3 a fost trimisă într-un final Comisiei Europene pe 15 decembrie 2023, cu o întârziere de nouă luni și după mai multe promisiuni nerespectate că va fi depusă în cursul aceluși an.

În octombrie anul trecut, după mai bine de 10 luni de la depunerea ei, **Comisia Europeană a închis procesul de evaluare cu o decizie de suspendare a 1,1 miliarde de euro** pentru neîndeplinirea mai multor jaloane, cele mai importante fiind legate de numirile la companiile de stat și reducerea pragului la microîntreprinderi. Potrivit regulilor Comisiei Europene, **Guvernul a mai primit un răgaz de șase luni de la momentul deciziei oficiale care a venit în decembrie.**

Dacă până în iunie vor fi refăcute numirile la companiile de stat conform cu obligațiile asumate în PNRR (numiri de profesioniști, nu mascarade de selecții), **plata cererii este incertă pentru că între timp au apărut probleme suplimentare.**

În noiembrie, în precedentul nostru [Buletin de Sănătate PNRR](#), am avertizat asupra riscului ca nici diferența de 1,3 miliarde de euro să nu fie plătită, cel puțin până la finalul anului. Asta pentru că într-o întrecere de populism electoral, **Coaliția PSD-PNL a adoptat o lege prin care se modifica jalonul pensii speciale care tocmai fusese evaluat pozitiv de către Comisia Europeană.** Cum unul din principiile de bază ale implementării PNRR îl constituie ireversibilitatea reformelor, **cei de la Comisie au decis câteva zile mai târziu să nu plătească nimic** până la lămurirea problemei. După ce PSD și PNL au votat legea pensiilor în Parlament, în preajma alegerilor, Avocatului Poporului a sesizat Curtea Constituțională, blocând astfel intrarea în vigoare a acesteia. CCR a dat termen inițial de soluționare data 17 decembrie, adică după ce s-ar fi finalizat procesul electoral, pentru ca ulterior să amâne pentru 4 februarie 2025.

Între timp pare să nu mai conteze ce decizie va da CCR pe această lege, pentru că aceeași **CCR, în 19 decembrie a dat peste cap toată filosofia de implementare a**

Figura 1. Procentul de jaloane îndeplinite din PNRR pentru fiecare stat membru UE (jaloane aprobate de CE)

*Suedia nu a avut programată nicio cerere de plată în primii doi ani de implementare a PNRR și nu a solicitat prefinanțare

**Ungaria are fondurile europene suspendate, a încasat doar prefinanțarea, înainte de decizia Comisiei Europene.

jalonului pensii speciale, declarând neconstituțională legea prin care se impozitează progresiv aceste pensii (după ce în prealabil se pronunțase favorabil asupra acestei măsuri), adică exact măsura care a convins Comisia Europeană de eliminarea inechităților din sistemul public de pensii. Prin urmare, **cel mai probabil, Comisia Europeană va reevalua jalonul pensii speciale.**

Este greu de anticipat ce se va întâmpla din punct de vedere procedural-tehnic pentru că vorbim despre o cerere evaluată favorabil în parte, pentru care s-a decis o suspendare a unei sume de bani, însă până să fie plătită diferența, pe partea care primise ok-ul a fost modificat un jalon important care necesită reevaluare. Poate fi separată problema de suspendarea deja decisă pe jaloanele problemă de care am vorbit mai sus, dar poate fi și o decizie politică de sancționare a comportamentului nereserios al Coaliției PSD-PNL

Cert este că deocamdată se prelungește suspendarea plății Cererii de plată nr. 3 în integralitate, pe termen nedefinit.

Un scenariu rezervat pe care l-am putea avansa ca fiind probabil ar însemna ca în iunie, la momentul la care CE va reevalua jaloanele suspendate deja, să fie deblocate 330 de milioane de euro aferente jalonului care se referă la scăderea pragului la microîntreprinderi. Din păcate, aceștia vor fi singurii bani luați din PNRR în 2025, pentru că este puțin probabil ca până în iunie să fie rezolvate și procedurile noi pentru numirile la companiile de stat.

Cererea de plată nr. 4, în valoare de 2,4 miliarde de euro, trebuia depusă în septembrie 2024

Din cele 46 de ținte și jaloane, 15 sunt în continuare neîndeplinite deși reamintim că termenul inițial pentru finalizarea acestora era iunie 2023, fiind prelungit la renegociere, cu un an.

Dintre cele neîndeplinite, în continuare nu avem niciun draft pentru legea salarizării unitare, și nici recalcularea pensiilor nu e finalizată.

Cererea de plată nr. 5, în valoare de 4,04 miliarde de euro, are termen de depunere martie 2025.

Sunt 72 de ținte și jaloane din care 61 nerealizate. Cele mai multe aveau termene de finalizare 2023, altele martie și iunie acest an.

Cererea de plată nr. 6, în valoare de 3,09 miliarde de euro, are termen de depunere septembrie 2025

Pe această cerere sunt 79 de ținte și jaloane, doar 3 dintre ele fiind în curs de realizare.

Cererea de plată nr.4 care este întârziată deja (avea termen în septembrie anul trecut), ar trebui depusă cât mai repede. Cererile de plată nr. 5 și nr. 6 (conform calendar renegociat în 2023) au termen martie 2025, respectiv septembrie 2025. Împreună ar trebui să aducă 9.3 miliarde de euro.

Contextul negocierilor pentru aprobarea Planului fiscal pe 7 ani pentru reducerea deficitului bugetar va fi speculat de guvernul PSD-PNL pentru o nouă renegociere care va fi demarată în scurt timp.

Se intenționează decuplarea jalonului referitor la legea salarizării unitare a bugetarilor de Cererea de plată nr. 4 dat fiind faptul că Comisia Europeană a decis practic că aplicarea ei se va putea face abia când deficitul bugetar va fi sub 5%. Cum ministra PSD, Simona Bucura-Opreșcu, nu avea după un an și jumătate de mandat nici măcar un draft al legii, această decizie a CE pică mânășă coaliției de guvernare: pentru că punerea în aplicare a legii noi nu poate fi realizată până la finalul implementării PNRR, adoptarea în Parlament poate fi amânată pentru ultima cerere de plată sau se poate discuta chiar despre eliminarea acestui jalon care va rămâne totuși o condiție legată de Planul fiscal de reducere a deficitului bugetar.

În cadrul acestei renegocieri va fi solicitată și renunțarea la peste 3 miliarde de euro aferente unor investiții care nu vor mai putea fi finalizate în termen. La MIPE sunt mai multe variante în lucru, însă totul se desfășoară netransparent și în mare secret.

Figura 2. Procentul încasat din totalul fondurilor avute la dispoziție prin PNRR de fiecare stat membru UE

	Stat membru	Sume plătite	Total PNRR	Procent încasat	
1	Franța	30.9	40.3	77%	
2	Germania	19.8	30.3	65%	
3	Italia	122.1	194.4	63%	
4	Slovacia	3.5	6.4	55%	
5	Estonia	0.5	0.95	53%	
6	Portugalia	11.4	22.2	51%	
7	Malta	0.17	0.34	50%	
8	Grecia	18.2	36.7	50%	
9	Cehia	4.4	9.2	48%	
10	Lituania	1.8	3.9	46%	
11	Croația	4.5	10	45%	
12	Slovenia	1.1	2.7	41%	
13	Letonia	0.8	2	40%	
14	Polonia	20.8	60	35%	
15	Cipru	0.4	1.2	33%	
16	România	9.4	28.5	33%	
17	Spania	48.3	163	30%	
18	Austria	1.2	4.2	29%	
19	Belgia	1.5	5.3	28%	
20	Danemarca	0.96	3.5	27%	
21	Finlanda	0.5	1.9	26%	
22	Bulgaria	1.4	5.7	25%	
23	Olanda	1.3	5.4	24%	
24	Irlanda	0.3	1.5	21%	
25	Luxemburg	0.03	0.24	13%	
26	Ungaria**	0.92	10.4	9%	
27	Suedia*	0	3.5	0%	

*Suedia nu a avut programată nicio cerere de plată în primii doi ani de implementare a PNRR și nu a solicitat prefinanțare

**Ungaria are fondurile europene suspendate, a încasat doar prefinanțarea, înainte de decizia Comisiei Europene.

Tot pachetul de renegociere va include cel mai probabil o nouă modificare a calendarului de depunere a cererilor de plată, ceea ce va însemna bani mai puțini și pe hârtie.

Care va fi impactul acestor probleme?

În primul rând un efect direct în ceea ce privește dificultatea de a asigura fluxurile financiare pentru plata contractelor aflate în derulare - exista un **risc ridicat să nu mai poată fi plătite facturile** pentru contractele aflate în implementare, pentru că **bani primii până acum sunt pe terminate;**

Din cele 28,5 miliarde de euro ale PNRR, România a primit până acum din prefinanțare și două cereri de plată, 9,1 miliarde de euro. Execuția la 31.12.2024 se ridică la 6.5 miliarde de euro. **Mai rămân puțin peste 2,5 miliarde de euro. Insuficienți pentru facturile ce se estimează că vor fi depuse în acest an.** Spre exemplu doar în 2024 au fost plătite facturi la PNRR de 4.9 miliarde de euro.

Mai trebuie precizat că valoarea totală a contractelor semnate este de 42,57 miliarde de euro (la fondurile din PNRR se adaugă și sumele adăugate din bugetul național).

În al doilea rând problemele PNRR vor afecta angajamentele de reducere a deficitului bugetar - intrările de bani din PNRR de 12 miliarde de euro pentru acest an, care aveau un rol extrem de important, pe lângă măsurile de reducere a unor cheltuieli și pe lângă măsurile din Ordonanța “trenuleț”, nu vor putea fi realizate. Lipsa lor va duce inevitabil la creșteri de taxe.

În bugetul aprobat pentru 2024 era prevăzută o intrare de 5 miliarde de euro. Nu a intrat niciun euro. **Orice previziune bugetară pentru acest an este realistă doar în măsura în care la capitolul intrări de bani din PNRR va lua în considerare cel mult câteva sute de milioane de euro, și asta doar dacă CE va considera îndeplinit jalonul referitor la scăderea pragului de impozitare la microîntreprinderi, în prezent suspendat.**